

Sør-Aurdal kommune Saksframlegg

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyret	19.03.2015	006/15

ArkivsakID	JournalID	Klassering	Saksbehandler
15/212	15/1498	151, A20, &13	Inger Randi Kleven

Driftstilpassing, skole

Vedlegg:

Dok. dato	Tittel	Dok.ID
02.03.2015	Sammendrag etter kategori.docx	114220
02.03.2015	Sammenligning ulike alt 21.14.14.xlsx	114217
22.02.2015	Høringsuttalelse Elevrådet ved Begndalen skole.docx	113926
22.02.2015	Høringsuttalelse Elevrådet ved Hedalen barne- og ungdomsskole.docx	113918
23.02.2015	FAU Bagn Skule - Høringsuttalelse til kommunestyret i forbindelse med skolestruktur.docx	113934
23.02.2015	FAU ved Begnadalen skole sin høringsuttalelse	113949
20.02.2015	Hørings svar fra FAU Hedalen barne og ungdomsskole	113872
22.02.2015	Høyringsuttale frå SU, SAUS.docx	113908
22.02.2015	Høyringsuttale samarbeidsutvalget Bagn skule.doc	113920
22.02.2015	Høringsuttalelse SU ved Begnadalen skole og barnehage..docx	113910
22.02.2015	Høringsuttalelse SU Hedalen barne- og ungdomsskole	113929
22.02.2015	Høringsuttalelse Fagforbundet.doc	113922
23.02.2015	Høringsuttalelse Utdanningsforbundet ved Bagn skule	113965
24.02.2015	Høringsuttalelse Utdanningsforbundet - klubben i Hedalen	114014
22.02.2015	Høringsuttalelse lærerne ved Begnadalen skole.docx	113912
27.01.2015	Høringsuttalelse Reinli Grendeutvalg	112895
23.02.2015	Høringsuttalelse fra Hedalen Bygdeutvalg	113960
24.02.2015	Høringsuttalelse Bagn Idrettslag	114012
23.02.2015	Uttalelse fra barnerepresentanten i Sør-Aurdal	113964
23.02.2015	Høringsuttalelse vFau Reinli barnehage.docx	113938
23.02.2015	Foreldrene ved Begnadalen barnehages uttalelse til driftstilpassningsprosessen.docx	113941
22.02.2015	Høringsuttalelse FAU Hedalen naturbarnehage	113930

22.02.2015	Høringsuttalelse Ingvill Strømsmoen og Kjell Arne Ranum.docx	113914
22.02.2015	Eirik Nerli.docx	113924
27.02.2015	Skoleskyss, Opplandstrafikk	114166
04.03.2015	Høringsinnspill fra Utdanningsforbundet Sør-Aurdal februar 2015.docx	114384
08.03.2015	Elevtall sentralskole	114671
27.01.2015	FAU Begnadalen: åpent brev til politikere	112897
09.03.2015	Politiske spørsmål til folkemøtet	114691

Saksopplysninger:

Dagens struktur:

Sør- Aurdal kommune har fire skoler: Bagn skule, Begnadalen skole, Hedalen barne- og ungdomsskole og Sør- Aurdal ungdomsskole.

	Bagn skule	Begnadalen skole	HEBU	SAUS
Skoletype	1.-7.klasse	1.-7.klasse	1.-10.klasse	8.-10.klasse
Hovedmål	Nynorsk	Bokmål	Bokmål	Nynorsk og bokmål
Antall elever	152	43	88 (54+34)	80
Antall lærerårsverk	14,32	5,17	12,33	12,78
Ant.elever pr. lærerårsverk	10,6	8,3	7,1	6,3
Administrasjon	1	0,8	1,4	1
Sentraladm.	1			

14.01.2014 la KS- konsulent fram en **KOSTRA-analyse**, med utgangspunkt i tallene for 2012, for utvidet formannskap, kommunens administrasjon og tillitsvalgte. Denne rapporten inneholdt en gjennomgang av alle kommunens tjenester, og for skole trakk konsulent fram følgende **kostnadsdrivere**:

- Antall elever i gruppene, dvs. lærertetthet pr. elev
- Skolestruktur/antall skoler/gjennomsnittlig skolestørrelse

Antall elever i gruppene (Oppdaterte KOSTRA-tall for 2013)

Kommune	1.-4.klasse	5.-7.klasse	8.-10.klasse
Hurdal	13,3	17,5	14,8
SAK	9,4	8,6	9,5
ØSK	9,7	10,3	13,1
NAK	13,3	12,7	16,6

Netto driftsutgifter til grunnskolesektoren pr. innbygger 6-15 år (Oppdaterte KOSTRA-tall for 2013)

Hurdal	97 000
SAK	130 000
ØSK	129 000
NAK	86 000

KS-konsulent la i tillegg fram en **befolkningsprognose for unge fram til 2030:**

«I henhold til SSBs befolkningsprognose alternativt middels nasjonal vekst fra 2012, vil antall nyfødte øke svakt men jevnt gjennom hele perioden.

- For barnegruppa 0-5 år forventes en jamn vekst i hele perioden fra 183 i dag til ca. 220 i 2030
- For barnegruppa 6-15 år forventes en kraftig reduksjon fram mot 2020 før det forventes å ta seg opp igjen fram mot 2030

Hvor vidt dette vil påvirke tjenestens profil vil avhenge av hvor store grupper skolene opererer med, og hvor fleksibelt barnehagetilbudet kan tilpasses endringer i etterspørselen. Men det er verdt å minne om at hver innbygger i aldersgruppen 6-15 år genererer ca. 110 000 (tall for 2012) pr. innbygger i rammetilskudd. *Det betyr at hvis denne prognosen holder, så vil rammetilskuddet for Sør- Aurdal trappes ned til minus 6 millioner kroner i 2017 ifht hva man har i dag. Hvis dette ikke kompenseres med tilsvarende kutt på skoleområdet, vil det medføre at enhetskostnadene vil bli vesentlig dyrere de neste 5 årene.»*

Den kommunale arbeidsgruppa har framskrevet elevtallet ut i fra fødselstall oppgitt av helsestasjonen. Dersom vi setter opp en prognose fram til skoleåret 2019/2020, vil vi få en nedgang på **52 elever** sett opp imot elevtallet inneværende skoleår. Rammetilskuddet for 2015 er ca. 81 000 i utgiftsutjamning og ca. 23 000 i innbyggertilskudd for et barn i aldersgruppa 6-15 år. Rammetilskuddet skal dekke alle kommunens lovpålagte tjenester til barn i denne aldersgruppen, inkludert skole. En reduksjon i elevtallet med 52 elever, vil slik medfører en reduksjon i rammetilskuddet på $52 \cdot 104\,000 = 5\,408\,000$, sett opp imot dagens statlige overføringer.

Det har fra flere blitt hevdet at elevtallet er høyere enn fødselstallet dersom man tar hensyn til tilflytting. Administrasjonen har ikke anledning til å anslå en prosentvis tilflytning av elever da endringer i elevtallet føres fortløpende i vårt administrative system. Vi kan slik ikke ta ut oversikter over elever som har flyttet til skolen eller elever som har flyttet fra skolen.

SSB har heller ikke tilsvarende statistikk for aldersgruppen 6-15år. Den statistikken som kanskje kan si noe om elevtallet er oversikten over nettotilflytting; fødselsoverskudd og nettoinnvandring. Statistikken er dessverre ikke delt opp i aldersgrupper.

2014	-27
2013	-2
2012	8
2011	3
2010	-8
2009	3

18.02.2014, vedtok utvidet formannskap prosjektplan for driftsgjennomgangen, med følgende mandat for skole:

Mandatet baserer seg på KOSTRA-analysen fra KS.

1. Arbeidsgruppa skal utrede og gi tilråding om framtidige alternativer for grunnskoletilbudet i kommunen. Planlagt nybygg for svømmehall/kulturhus vurderes i forhold til eventuelt behov for økt bygningsmasse som følge av strukturendringer. Byggeprosjektet settes på vent til prosjektrapport er ferdigstilt. Det skal også utredes i forhold til samarbeid med nabokommuner slik det åpnes for i opplæringslova (Oppl) §8-1
2. Arbeidsgruppa skal vurdere mulige konsekvenser for faglig- pedagogisk kvalitet på tjenestetilbudene og konsekvenser for fagmiljøet for de ulike alternativene som utredes jfr kommuneplanens samfunnsdel.
3. Arbeidsgruppa skal utarbeide kalkyler som viser økonomiske konsekvenser av alternativene, herunder økonomiske konsekvenser av bygningsmessige tiltak, drift av bygninger, alternativ bruk av eventuelt fristilte bygninger, skoleskys og eventuelle andre forhold av betydning. Det bør utredes forslag til strukturendringer som kan iverksettes raskt, og samtidig vurdere om mer tidkrevende strukturendringer kan være bedre i et noe lengre tidsperspektiv.
4. Arbeidsgruppa skal gjennomføre en gjennomgang av rutineene fra oppmelding til PPT, sakkyndig vurdering og fattet enkeltvedtak
5. Arbeidsgruppa skal vurdere behovet for SFO sett opp imot Oppl §13-7
6. Delprosjektet skal gjennomføres på bakgrunn av tilgjengelige demografiske data og prognoser, samt evaluering av dagens organisering

KS konsulent skal bistå i å utarbeide rapporten.

Det ble nedsatt en arbeidsgruppe som utarbeidet en rapport, «Rapport fra prosjektgruppe skole, 23.05.14», med utgangspunkt i vedtatt mandat. I tillegg utarbeidet KS konsulent

rapporten «Alternative skolestrukturer. Bemanningskostnader og kvalitet». Rapportene og høringsinnspill ble lagt til grunn i saken som var oppe i kommunestyret 19.06.2014.

19.06.2014, gjorde kommunestyret følgende vedtak i sammenheng med skole:

5. Skolestruktur

- a) Det tas sikte på en sentralskolemodell der alternativene ved eksisterende skoleanlegg ved Begnadalen og Bagn vurderes opp mot en sentralskole midt i kommunen.
- b) Prosessen skal inneholde vurderinger av aktuelle samarbeidsmodeller med Ringerike kommune. Avklaring med Ringerike er avgjørende for hvordan vi på kort sikt gjør mindre endringer innenfor dagens struktur.
- c) Prosessen skal gjennomføres slik at kommunestyret kan gjøre endelig vedtak i mars 2015. Prosjektgruppa legger fram forslag til framdriftsplan i kommunestyrets møte 18.09.14.
- d) Spesialundervisning må vurderes med tanke på rapportens innhold og det kreves en politisk tilbakemelding innen 18/9-14 hvordan dette kan forventes gi en forbedring skoleåret 14/15.
- e) Det forventes at prosjektgruppas innsparingsmål på 2.1 mill følges.
- f) Eksisterende bygg avvikles så snart ny skole er på plass.
- g) Det må utarbeides kvalitative og økonomiske analyser for en samlet skole for kommunen, infrastruktur m.m. samt oversikt over besparelser mht antall ansatte, driftskostnader på gamle bygg m.m.
- h) På kort sikt følges tiltak som er beskrevet i skolerapportenes alternativer 5.1 side 6.
- i) Kommunen ser behovet for samarbeid med lag og foreninger og vil ta et oppstartansvar der disse kommer sammen for å vurdere felles bygg og anlegg for kultur og idrett. Arbeid som kommer frem her legges ved saken den 15/3-15.

Ad a) Det tas sikte på en sentralskolemodell der alternativene ved eksisterende skoleanlegg ved Begnadalen og Bagn vurderes opp mot en sentralskole midt i kommunen

21.10.2014 var tjenesteleder skole i formannskapet for å informere om prosessen samt legge fram noen forutsetninger for det videre arbeidet. I dette møtet ble det også lagt fram et oversiktskart som viste plasseringen av en eventuell sentralskole, kulturbygg og flerbrukshall på området der Begnadalen skole ligger i dag. Arbeidsgruppa ble gitt klarsignal til å konsentrere seg om de to andre alternativene dersom de mente at de fysiske forholdene ikke lå til rette for en sentralskole i Begnadalen.

Arbeidsgruppa konkluderte senere, etter en helhetlig vurdering, med at tomteforholdene forbundet med eksisterende skoleanlegg i Begnadalen ikke muliggjorde bygging av sentralskole, kulturhus og idrettsanlegg.

I høringsinnspill har det kommet flere forslag til hvordan tomteforholdene kan løses, og det etterlyses fra flere hold at Begnadalen ikke har blitt utredet på linje med de to andre

alternativene. Arbeidsgruppa tar dette til etterretning, og det er satt opp en oversikt over alternativet på lik linje med sentralskole Bagn og sentralskole Garthus.

Sentralskole Begnadalen

Bygningsmasse:	Kommentarer/forutsetninger	Sum	
		Investering	Driftsutg.
Kulturbygg	Kulturbygget flyttes til Begnadalen. Dette bygget til 75 mill kr inkl. mva inneholder 25 m svømmehall, auditorium (180 plasser)/gymsal, kjøkken, kafeteria og flere grupperom og klasserom som kan brukes på dagtid av skolen, på ettermiddagstid av kulturskole og på kveldstid av ulike organisasjoner. Av dette arealet beregner vi at 550 m ² kan regnes som skolebygg.	75 000 000	
Flerbrukshall	Bagn idrettslag ønsker ikke å bygge en flerbrukshall i Begnadalen, og kommunen må derfor bygge en gymsal for å ivareta skolens lovpålagte oppgaver. Dette er vanskelig innenfor den økonomiske rammen på 15 000 000. En isolert gymsal på ca. 30 x50 m pluss to sett garderobes på 75 m ² , vil koste ca 35 000 000.	35 000 000	
Skolebygg	Vi har beregnet å bygge for 340 elever, ikke inkludert elever fra Nes. Videre tenker vi at eksisterende skolebygg i Begnadalen blir rustet opp for 10 mill kr, og brukes som skole. Den delen av bygget som brukes til skole, er 1450 m ² . Dette betyr at det må bygges nytt skolebygg på: 340 elever x 12,5 m ² pr elev = 4250 m ² minus 550 m ² i kulturhuset minus 1450 m ² i eks. skolebygg = 2250 m ² x 30 000 kr/m ² = 67 500 000 kr pluss 10 000 000 kr	77 500 000	
Universell utforming:			
Skolebygg			
Kulturbygg		0	
Bagn skule	2052kvm*600	-1 231 000	
SAUS	1768kvm*600	-1 061 000	
Begnadalen skole	1450kvm*600	870 000	
HEBU	2402kvm*600	-1 441 000	

Brannvern:			
Skolebygg			
Kulturbygg		0	
Bagn skule		-180 000	
SAUS		0	
Begnadalen skole		470 000	
HEBU		-210 000	
Drift og vedlikehold:			
Skolebygg	2250 kvm* 525 kr		1 181 000
Kulturbygg og gymsal	3700 kvm* 525 kr		1 943 000
Bagn skule	2052 kvm * 525 kr		-1 077 000
SAUS	1768 kvm * 525 kr		-928 000
Begnadalen skole	1450 kvm * 525 kr		761 000
HEBU	2402 kvm * 525kr		-1 261 000
C-blokka	1412 kvm* 525 kr		-741 000
Infrastruktur:			
Avkjøring	Vi bruker eksisterende kryss ved Begnadalen skole	0	
Tomt, vei, skoleplass, bussplass, parkeringsplass		5 500 000	
Vann, avløp, strøm	Anslag etter innhenting av div. priser. Det ligger inne 4 000 000 til vann, avløp og strøm i vedtatt økonomisk ramme for kulturbygget.	4 500 000	
Reguleringsplan	Det må utarbeides en reguleringsplan. Det vil ta ca. et år å utarbeide en slik plan dersom det ikke dukker opp uforutsette konflikter. Det er behov for innleid bistand til dette arbeidet.	400 000	
Skoleskyss:			
Utgifter dagens struktur			-1 683 000
Utgifter ny struktur			3 989 000
	340 elever		
Bemanning:			
Utgifter dagens struktur	49*540 000		-26 460 000
Utgifter ny struktur	37*540 000		19 980 000
Totalt:		195 117 000	-4 296 000
Fratrukket mva.		156 100 000	
Tilskudd	Statlig tilskudd svømmehall og	-20 500 000	

	idrettsanlegg		
Avdrag	Avdragstid 40 år	135 600 000	3 390 000
Renter	4,50 %	135 600 000	6 102 000
Årlige driftskostnader			5 196 000

Det er viktig å understreke at det ikke har vært kontakt med grunneiere i Begnadalen. I oversikten er det heller ikke tatt inn kostnader forbundet med en eventuell ekspropriasjon av naboeiendommer. Det er et sterkt vern for jordbrukseiendom, og bygger må vise til at de ikke har annen alternativ tomt som kan benyttes. Vi kan derfor vanskelig se for oss en utbygging på sørsiden av skolen. I tillegg må kirkens plassering tas med i denne vurderingen av sentralskolealternativ.

Dersom vi skal se på området på nordsida av skolen, vil kommunen måtte sørge for at SAE får tilsvarende område og tilsvarende bygg som det SAE innehar pr. dags dato. Det må slik påberegnes store kostnader dersom utbygging skal skje på nordsiden av Begnadalen skole.

Ad b) Prosessen skal inneholde vurderinger av aktuelle samarbeidsmodeller med Ringerike kommune. Avklaring med Ringerike er avgjørende for hvordan vi på kort sikt gjør mindre endringer innenfor dagens struktur.

Stortinget vedtok 17.juni 2013 flere endringer i opplæringslova. Blant annet fikk nabokommuner hjemmel i opplæringslova § 8-1 andre ledd, til å fastsette forskrift om felles skolekretsgrænse. Lovendringen trådte i kraft fra 1.august 2013.

«Nærskoleprinsippet»: «Grunnskoleelevane har rett til å gå på den skolen som ligg nærast eller ved den skolen i nærmiljøet som dei soknar til». Nærskolen behøver ikke å være den skolen som ligger nærmest der eleven bor, selv om den ofte er det. Kommunen skal legge vekt på flere forhold når de vurderer hvilken skole som er en elevs nærskole, eksempelvis geografiske forhold, topografi og farlig skolevei. Det er også en del kriterier kommunen ikke kan vektlegge i vurderingen av hvilken skole som skal defineres som elevens nærskole. Her kan nevnes det å opprettholde kommunens skolestruktur og holde liv i små skoler, fordele belastningen på ulike skoler, spre eller samle sterke eller svake elevgrupper eller samle elever med behov for spesialundervisning. (Kilde: Barneombudet)

Det kan ikke inngås konkrete avtaler med Ringerike så lenge skolestrukturen i Sør- Aurdal er uavklart. Ulike avtaler har blitt diskutert på administrativt nivå:

- Gjesteelevtakst (ikke felles skolekrets, men gjesteelev fra annen kommune slik avtalen er pr. i dag)
- Fast takst med utgangspunkt i den reelle utgiften pr. elev ved skolen
- Fast takst som ligger lavere enn gjesteelevtaksten
- Alle ungdomsskoleelever fra Hedalen får Nes som sin nærskole
- Alle ungdomsskoleelever fra Nes får HEBU som sin nærskole
- Elever som bor på strekningen Nes-Hedalen kan søke kommunene om skolegang i Hedalen eller på Nes

Avklaring:

Samarbeid Ringerike – Sør-Aurdal

Hovedkomiteen for oppvekst og kultur i Ringerike kommune drøftet i møte 11.november mulig samarbeid mellom de to kommunene på skolesiden.

De var inne på disse aktuelle løsningene

- *En skolekrets 1-7. trinn med Nes og deler av Sør-Aurdal på Nes*
- *Felles ungdomsskole Nes og Hedalen, på Nes eller i Hedalen*

Å sende elever fra Nes til Bagn, er ikke aktuell, da avstanden til Hallingby og Nes er omtrent den samme.

Evt. framtidig skole på Garthus, synes og litt langt unna.

Ringerike ser slik for seg et mulig samarbeid om barnetrinnet dersom dette legges til Nes, og er samtidig åpen for et samarbeid om ungdomstrinnet på Nes eller i Hedalen. Sentralskolealternativene som ble utredet er ikke av interesse for samarbeid, fra Ringerike sin side. Sentralskole i Begnadalen var ikke med i denne vurderingen.

Ad f) Eksisterende bygg avvikles så snart ny skole er på plass.

I den økonomiske analysen foretatt av arbeidsgruppa, er det lagt inn som en forutsetning at kommunen ikke skal drifte eventuelle bygg der det ikke lenger er skoledrift. Det er her snakk om økninger/reduksjoner forbundet med kostnader til drift og vedlikehold, brannvern og universell utforming.

I den økonomiske analysen ligger det også inne som en forutsetning at bygg kommunen ikke skal bruke til fortsatt skoledrift, ikke kan selges/leies ut til interessenter som ønsker å starte alternativ opplæring. Forslag til formulering kan være: *Skole X legges ned og flyttes midlertidig til Y i påvente av ny felles sentralskole lokalisert på/i Z. Formålet til bygget endres, og det skal ikke leies ut, avhendes eller selges til foretak som har fortsatt skoledrift som formål.*

En opprettelse av en privatskole vil medføre trekk i de statlige overføringene til kommunen. Kommunen er i tillegg økonomisk ansvarlig for:

- Utgifter til spesialundervisning
- Utgifter til utredning og utarbeidelse av sakkyndig vurdering
- Å fatte enkeltvedtak om spesialundervisning
- Skoleskyss innenfor kommunens grenser
- Utgifter til skolehelsetjenesten

Tjenesteleder har vært i kontakt med Nord- Aurdal kommune, og fått opplyst at de trekkes 81 600 pr. elev som ikke går i den kommunale skolen.

Det er viktig å merke seg at det ikke er lagt inn utgifter til alternativ skoledrift i den økonomiske oversikten fra arbeidsgruppa.

Regjeringen har kommet med forslag til lovendring som sier at en skole må ha minst 30 elever for å kunne motta statsstøtte. Dette forslaget har vært ute på høring med høringsfrist 15.januar 2015. Pr. i dag er grensen satt på 15 elever.

Privatskolelova § 2-2 tredje ledd: *Dersom ein skole har færre enn 15 elevar tre skoleår i samanheng, fell godkjenninga bort.*

Ad g) Det må utarbeides kvalitative og økonomiske analyser for en samlet skole for kommunen, infrastruktur m.m. samt oversikt over besparelser mht antall ansatte, driftskostnader på gamle bygg m.m.

1. **Elevtall:** det henvises her til vedlegg.
2. **Skoleskyss:** For å kunne anslå kostnader fram i tid, har arbeidsgruppa tatt utgangspunkt i andelen elever som har skoleskyss ved de ulike skolene. Denne andelen er brukt for å regne ut kostnader ved dagens struktur fram i tid opp imot kostnader forbundet med ny struktur. Det må understreke at dette må forstås som tall forbundet med usikkerhet.

Fylkeskommunen har kommet med følgende betraktninger rundt de tre sentralskolealternativene:

- A) **Sentralskole Bagn:** *Her er det drøye fire mil vei fra lengst sør i Hedalen. Tidligere testkjøring med stopp hele veien frem til Bagn viser en buss tid på ca 1time og 20 min, jfr Etnedal Bilruter. Jeg har fått denne turen bekreftet av Etnedal og de sier at denne turen ikke er representativ med tanke på trasé. Dette vil bli noe kortere siden bussen fra Hedalen mest sannsynlig ikke vil stoppe på alle holdeplasser eller kjøre via Nes. En annen beregningsmåte er om vi tar dagens rutetid i Hedalen som er 34 min fra Storrustemoen til Nerby og legger til reisen til Bagn som vi regner er ca 50 min. Total tid for elver som bor lengst fra blir da ca 1t 10 min. Hvor elevene faktisk bor må vurderes. Det finnes ikke noen skrevne føringer rundt dette i dag, men det vil bli en belastning for elevene med en så lang reisevei. Med denne løsningen må det gå to busser fra Hedalen og en fra Høneren nord langs E16. Denne siste bussen vil antageligvis ta med seg elever langs E16. Dersom dere har spørsmål i forhold til reglement/praksis rundt reisetid vil jeg anbefale at dere tar kontakt med Skjalg Wigenstad hos oss, 612 89 134.*
  - B) **Sentralskole Garthus:** *Denne løsningen vil samfunnsøkonomisk være den minst gunstige. Isolert sett vil det kunne gi noe kortere reisetid for de som får den lengste reiseveien i alternativ A. Men siden man må frakte alle som i dag går på Bagn skole ned til denne skolen blir det vesentlig mer transport og en dyrere løsning for kommunen siden dere må betale for mange flere elever. (Dvs de som i dag ikke har krav på skyss på grunn av avstand til skolen.) Alle elever i kommunen blir busselever.*
  - C) **Sentralskole Begnadalen:** *Dette tredje alternativet vil fortsatt føre til en bussløsning for alle elever i kommunen (svært få som bor nær Begnadalen skole). Her må flere elever (fra Bagn) reise lengre. Dette vil medføre økte kostnader pga de reiser over flere soner. Det er tre soner mellom Bagn og Begnadalen.*
3. **Økonomi:** For oversikten over økonomien for de tre alternativene, henvises det til samleoversikten. Her må det understrekes at det i «sluttsummen» ligger inne

kommunens utgifter til kulturhus og idrettshall. Dette er utgifter som ikke kan belastes skole i sin helhet

Barnets beste:

Som flere av høringsinnspillene har understreket, har ikke barnerepresentanten i Sør-Aurdal kommune bidratt aktivt i selve utarbeidelsen av rapporten. Hun har vært invitert inn til arbeidsmøtene, og hun har hatt tilgang til arbeidsdokumenter i løpet av prosessen, og slik hatt anledning til å følge arbeidet og komme med eventuelle innspill. Rapporten som ble lagt fram inneholdt ingen vurderinger av de ulike alternativene, og hun valgte derfor å komme med sin uttalelse som et høringsinnspill til rapporten, slik at denne uttalelsen da kunne tas inn i vurderingen av de ulike alternativene.

Vurderinger foretatt i saken har derfor en vurdering av **barnets beste** som et bakteppe, og da spesielt følgende punkter hentet fra Barneombudet:

- 1) Barnas alder
- 2) Klassesammensetning, nivådeling og størrelse på skolen
- 3) Psykososialt miljø, mulighet for å kunne velge seg venner
- 4) Barnes rett til tid og mulighet for fritidsaktiviteter
- 5) Kulturell tilpasning
- 6) Lærernes muligheter til å gi alle elever tilpasset undervisning
- 7) Spesialpedagogisk hjelp og organisering av tilbud
- 8) Reisetid, fra elevene går ut hjemme og til skolen
- 9) Standard på vei
- 10) Standard på buss
- 11) Standard på bygg

Høringsinnspill:

23. februar gikk høringsfristen ut, og kommunen mottok 23 høringsinnspill. Vedlagt ligger et sammendrag av innspillene, men det oppfordres også til å lese argumentasjonene i sin helhet. Nedenfor følger en kort oversikt over hvordan de ulike personene/grupperingene ønsker den framtidige skolestrukturen i kommunen:

1. Elevrådet Begnadalen skole:

Elevene ønsker fortsatt å gå på **Begnadalen skole**. Dersom det skal bygges en ny skole, ønsker de at den skal ligge enten i **Begnadalen** eller i **Garthus**. De ønsker seg ikke en sentralskole på Bagn da det vil bli alt for lang tid på buss for mange elever hver dag.

2. Elevrådet ved Hedalen barne- og ungdomsskole:

Elevrådet ønsker å beholde skolen sin i **Hedalen**. De skriver også at mange av elevene klart gir uttrykk for at de mye heller vil at det skal bli en **privatskole i Hedalen** enn at de skal gå på skole på Bagn.

3. FAU ved Bagn skule:

FAU ved Bagn skule understreker viktigheten av at det denne gangen vedtas en skolestruktur som gir forutsigbarhet da gjentakende skolestruktursaker virker svært ødeleggende for samholdet i kommunen. Samtidig skaper det unødige usikkerhet for potensielle tilflyttere. FAU ser det som svært viktig at **det forblir barne- og ungdomsskole på Bagn**. De ønsker å styrke Bagn skule i størst mulig grad i sammenheng med utbygging av kulturhus og idrettshall. Videre ønsker de å beholde en skole med **klassetrinn 1-7 (event. 1-4) i søre del (Begnadalen eller Hedalen)** hvis kommunen finner det økonomisk forsvarlig. Sentralskole i Garthus er et svært dårlig alternativ.

4. Samarbeidsutvalget, FAU og foreldrene ved Begnadalen skole:

Samarbeidsutvalget ønsker en **sentralskole midt i kommunen** da de tror dette vil gi den beste skolen. Hvis ikke dette vedtas, ønsker de å beholde dagens struktur med **Begnadalen skole**. De ønsker at sentralskole i Begnadalen utredes på lik linje med de andre alternativene. **De godtar ikke midlertidige løsninger.**

5. FAU ved Hedalen barne- og ungdomsskole:

FAU kan ikke se at en sentralskole er en bedre løsning for deres barn og lokalsamfunnet i Hedalen. Den lange reiseveien vil kunne få store konsekvenser for deres barns helse. Som foreldre kan de ikke være enige i et forslag om sentralskole. De vil at deres barn skal fortsette å gå på **en 1-10.skole i Hedalen**. Deres hovedbudskap er hensynet til barnets beste. Det er hensynet til barnets beste, ikke hensynet til økonomi, som bør veie tyngst når kommunestyret skal bestemme fremtida til elevene i Hedalen. **Midlertidige løsninger er uakseptable løsninger.**

6. SU/FAU ved SAUS

Uttalelsen vurderer bare **ungdomstrinnet**.

Det er behov for en varig løsning slik at vi slipper nye runder med debatt om skolestruktur. Minkende elevtall ved SAUS -> kan **samle kommunens ungdomsskoleelever på SAUS** uten å måtte øke lærerressursene og uten utbygging. Det er viktig for FAU at kvaliteten ved skolen opprettholdes. For å sikre tilstrekkelig ressursen krever dette minst like høyt elevtall som i dag. Innsparing må ikke gå ut over læringstilbudet.

7. Samarbeidsutvalget Bagn skule

Samarbeidsutvalget ved Bagn skule mener at alternativet «**Sentralskole på Bagn**» er det klart beste alternativet. De ser det også som naturlig å iverksette alternativet med **ungdomsskolen i Hedalen til SAUS så fort som mulig**, da sentralskolen på Bagn ikke vil være ferdig før tidligst høsten 2018. Dette vil gi en økonomisk gevinst.

8. Samarbeidsutvalget ved Begnadalen skole: se under FAU

9. SU Hedalen barne- og ungdomsskole:

Alle representerte parter i SU har sendt inn egne høringsuttalelser, og SU ønsker derfor å begrense innspillet sitt med å si at de ønsker å opprettholde nåværende skolestruktur i **Hedalen**.

10. Fagforbundet Sør-Aurdal:

Fagforbundet tar ikke stilling til den fysiske plasseringen av skolen, men har innspill til **prosessen**. Det må fattes et vedtak slik at vi slipper usikkerheten. Usikkerheten kan føre til at vi mister verdifull kompetanse. I prosessen videre er det viktig med klar ledelse på alle nivå, og fagforeningene er en viktig samarbeidspartner. Ulike kulturer skal møtes, og det må gjøres en god jobb i forkant av en sammenslåing.

Nedbemanning ved naturlig avgang uten at det i for stor grad går ut over elevene.

11. Utdanningsforbundet Sør- Aurdal:

Utdanningsforbundet favner om skoler i alle bygdene, og vil derfor ikke uttale seg positivt i favør av ett alternativ. Den enkelte klubben ved den enkelte skole vil kunne komme med høringsuttalelser på eget grunnlag. Viktig i prosessen:

- Ingen ansatte skal avskjediges, men vi ber om at det kuttes i stillinger ved naturlige avganger
- Det skal tas pedagogiske hensyn i prosessen slik at ansatte og elever får tilstrekkelig med tid til å tilpasse seg eventuelle endringer og at man sikrer kvaliteten på det undervisningstilbudet som blir gitt.

12. Utdanningsforbundet ved Bagn skule:

Av de alternativene som nå er utredet, ønsker klubben å gå inn for **en sentralskole på Bagn**. De mener også at det bør vurderes en løsning **der de minste elevene i den sørlige delen av kommunen får et skoletilbud. Ungdomstrinnet i Hedalen bør overføres til SAUS.**

13. Utdanningsforbundet- klubben ved Hedalen barne- og ungdomsskole:

9 av 10 medlemmer i klubben ønsker at **skoletilbudet i Hedalen opprettholdes som i dag**. Midlertidige løsninger vil skape uro og gi et dårligere pedagogisk tilbud for alle elever over et lengre tidsrom, og denne løsningen vil i stor grad gå ut over elever som har spesielt behov for forutsigbarhet. En eventuell flytting av skole må planlegges og gjennomføres over tid, og lærerne vil slik ikke ha den nødvendige tiden til å ivareta elevene på en god nok måte dersom det skulle vedtas en flytting av ungdomstrinnet høsten 2015.

14. Lærerne ved Begnadalen skole:

Lærerne ved Begnadalen skole tar ikke konkret stilling til den fysiske plasseringen av en eventuell sentralskole, men trekker fram følgende: «Vi er opptatt av at elevene skal være i et godt psykososialt miljø der den enkelte eleven kan oppleve trygghet og sosial tilhørighet, og der faglig utvikling står i fokus.» Videre ønsker de seg gode og forutsigbare arbeidsforhold både for elevene og de ansatte. Arbeidsforhold som gir gode holdninger, erfaringer og kunnskap. De ønsker at kommunen søker langsiktige og fredtidsrettede løsninger som sikrer og fremmer elevenes helse, trivsel og læring.

15. Reinli Grendeutvalg

Den beste og billigste løsningen er å legge en **sentralskole i Bagn**. Det ble også **diskutert** en delt løsning for **barneskoleelevene; en skole i ytre del og en i Bagn**. Det er viktig at det satses på direkte transport fra utkantene i kommunene for å korte ned reisetiden. De ønsker et større og sterkt kommunesentrum med større muligheter. Det må gjøres noe slik at vi slipper flere runder med driftstilpasninger, enda mer flytting av elever og bedrer kommuneøkonomien.

16. Hedalen grendeutvalg (utarbeidet med støtte fra lag, foreninger og næringslivet i bygda):

Hedalen grendeutvalg ønsker å **oppretholde Hedalen barne- og ungdomsskole med 1.-10-trinn**. Dette i samsvar med målsetninger i kommuneplanen og de lokale partiprogrammene for inneværende periode. Skolen er navet i bygda, og har avgjørende betydning for barnas, bygdas og kommunens framtid. Kommunestyret advares mot å sette i gang en negativ dominoeffekt ved å fjerne hele eller deler av grunnskoletilbudet i Hedalen. Vi er alle opptatt av å ha et godt sted å bo, en skole eller arbeidsplass som ikke ligger for langt unna, steder der vi kan drive fritidsaktiviteter, og at det er god kommunikasjon mellom disse. Livskraftige bygder er nøkkelen til dette i Sør- Aurdal. Og det er de folkevalgte som sitter med nøkkelen.

17. Bagn Idrettslag:

Bagn Idrettslag vil **ikke** være med på å **bygge idrettshall i Garthus**. De mener at tanken om en sentralskole for hele kommunen bør legges bort. Det er naturlig at **det er en skole på Bagn, og at en finner en løsning sør i kommunen**. Idrettslaget ønsker å minne om kommunestyrevedtaket i sak 051/2013: «Vi ser vårt ansvar overfor skolen, og må raskt få på plass et tilbud om gymnastikkanlegg. Vårt behov for å oppfylle lovpålagte oppgaver tolkes til en antatt kostnadsramme på 15 millioner.»

Det er nå på tide å ta de nødvendige vedtak slik at arbeidet kan starte umiddelbart.

Bagn Idrettslag vil uansett vedtak 19.mars utvikle sitt eget anlegg på Fossvangområdet slik at flest mulig har nytte av det. **Gymsalen som skisseres i Garthus-alternativet**, plassert på Bagn, dekker behovet til Bagn Idrettslag for innendørsareal på kveldstid.

De vil være godt fornøyd med en slik løsning driftet og oppført i kommunal regi.

Dersom det besluttes å bygge en sentralskole for hele kommunen, ser de det som et kommunalt ansvar å bekoste drift og vedlikehold av alle anlegg som inngår i skolens bruk, eksempelvis skøytebane, fotballbane, hinderløype osv.

Løsningen som bygges må som et minimum erstatte de arealene Idrettslaget har mistet gjennom Fossvangbyget og C-blokka som skal rives.

Uansett valg av løsning må det settes av tilstrekkelige midler til drift og vedlikehold.

Bagn Idrettslag forventer at det nå blir en varig og fremtidsrettet løsning som er til det beste for barn og unges oppvekstvilkår.

18. Barnerepresentanten i Sør- Aurdal kommune:

Innspillet bør leses i sin helhet; se vedlegget.

19. FAU Reinli barnehage:

FAU i Reinli barnehage ønsker **sentralskole på Bagn**. De ønsker et levende, attraktivt og aktivt kommunesentrum med en god skole som gir elevene det beste innen læring, mestring og trygghet.

20. FAU Begnadalen barnehage:

FAU ved Begnadalen barnehage ønsker å beholde **skole og skoleløpet slik det er i dag**. De mener at Begnadalen som sentralskolealternativ må utredes i tråd med kommunestyrevedtaket. Rapporten oppleves mangelfull, og det er ikke et godt nok beslutningsgrunnlag. I en så viktig sak som berører våre barn, og som skaper STOR splittelse i bygdene, må vi forvente at en rapport utarbeides av eksterne fagfolk. FAU mener at beslutningen må utsettes inntil en fullstendig rapport fra eksterne konsulenter foreligger. De ønsker ikke midlertidige løsninger.

21. FAU Hedalen naturbarnehage:

Ønsker å opprettholde **dagens skolestruktur**.

22. Ingvild Strømsmoen og Kjell Arne Ranum Låksrud:

De ønsker ett skoletilbud i sørlig del av kommunen og ett i nordlig del av kommunen. Et samarbeid i sørlig del av kommunen, **mellom Begnadalen, Nes i Ådalen og Hedalen**, ville falle naturlig. Alternativet med sentralskole i Garthus er et bedre alternativ med tanke på reiseavstand enn sentralskole i Bagn. De slutter seg også til argumentene i «Åpent brev til kommunestyret i Sør- Aurdal skrevet av FAU ved Begnadalen skole.

Familien har planer om å flytte til SAK for å overta driften av gårdsbruket Strømsmoen (ca. 1.km nord for fylkesdelet mot Buskerud). Dersom det vedtas sentralskole på Bagn, er alternativet deres og fortsatt bo i Nord- Aurdal eller flytte til Strømsmoen og sende barna på skole på Nes i Ådal.

23. Eirik Nerli 4.trinn Bagn skule:

Eirik ønsker skole **på Bagn**.

Høringsprosessen:

Rapporten som ble sendt ut på høring 22.desember 2014, var en administrativ utredning der det ikke var vurdert og konkludert. Dette var kun en oversikt over de ulike alternativene, etter bestilling fra kommunestyret. Flere personer/grupper var raskt ute i det offentlige rom for å fortelle at administrasjonen og politikerne i Sør- Aurdal kommune skulle rive skolebygg og sende seksåringer 3 timer på buss hver dag. Det hører med i en åpen prosess at det blir engasjement fra ulike hold, men det er synd at det skapes et feilaktig inntrykk av at konklusjoner er trukket og beslutninger fattet før selve saken er påbegynt og vurderinger av alle aktuelle sider er gjennomført. Slike utspill er negativt for prosessen, og det er også uheldig med tanke på kommunens omdømme og håpet om økt tilflytting. Et høringsdokument et ment som et utgangspunkt for høringsinnspill, og ingen ting er bestemt før kommunestyret har fattet sitt vedtak.

På folkemøtet i Begnadalen ble det også gjentatte ganger understreket at dette var et høringsdokument, og at det først i mars skulle fattes et vedtak. Til tross for dette blir

da ett av alternativene i rapporten presentert som et vedtak i media. Barn og unge får med seg diskusjonene som foregår hjemme og i det offentlige rom, det være seg på butikken eller på sosiale medier, og som voksne bør vi være oss bevisst hvordan vi håndterer dette.

En framtidig skolestruktur skal være til det beste for **alle** barn og unge i Sør- Aurdal kommune.

Vurdering:

Kvalitet og økonomi:

Utgangspunktet for driftstilpasningsprosessen er dessverre kommunens økonomiske situasjon. Arbeidsgruppa har derfor gått inn i tallene for de ulike sentralskolealternativene, og i tillegg, så langt som mulig, kvalitetssikret tallene for de ulike løsningene som ble lagt frem for kommunestyret i juni 2014.

Vi har også sett på hva internasjonal og nasjonal forskning sier om kvaliteten i små og større skoler. Det er ingen klare funn som sier at det er likhetstegn mellom kvalitet og skolestørrelse. Det er ikke slik at små skoler automatisk har bedre resultat enn større skoler, ei heller at større skoler automatisk har et bedre psykososialt arbeidsmiljø for elevene. Som det er nevnt i rapporten, er det heller ikke slik at vi i Sør- Aurdal, ved å slå sammen skolene til en sentralskole, kan betegne dette som en stor skole.

Fordeler og ulemper sosialt/pedagogisk ved endring i skolestrukturen peker i ulike retninger alt etter hvilken hensikt/overbevisning som ligger bak argumentasjonen. Når det gjelder pedagogiske argumenter, finnes det som sagt forskning og erfaringer som taler til fordel for både store og små skoler og grupper. Generelt kan man vel si at organisering og kvaliteten av undervisningen vil ha mer å si enn størrelsen på gruppa/skolen. Pedagogiske argumenter vil derfor normalt sett ikke være avgjørende for eventuelle endringer i skolestrukturen. Unntaket her vil være når enheter blir svært små.

Nedenfor har vi satt opp en del argumenter som taler i retning av en opprettholdelse av dagens struktur, samt tatt med noen av de utfordringene vi står ovenfor i Sør- Aurdal.

Hvorfor mindre enheter?

I høringsinnspillene er det trukket fram mange argumenter for hvorfor de ulike gruppene ønsker å beholde dagens struktur; mindre enheter, i stedet for en sentralskole. Mange av argumentene går igjen i de ulike høringsinnspillene:

- Elevene **trives og er fornøyde** med dagens struktur. De lærer mye, har et flott uteområde, god plass og naturen rundt seg i gangavstand.
- Elevene ønsker ikke lengre tid på skolebussen, og trekker fram at de minste elevene kan bli redde, de kan bli syke, alle får mindre fritid, det kan bli bråkete og slitsomt. I tillegg kan det bli mer mobbing.
- **Lang tid på skolebussen** fører til mindre fritid, mindre fysisk fostring.
- Elever med spesielle behov har rett på tilsyn på skolebussen.
- Er det virkelig til **elevens beste** å sitte opp til 3 timer på buss hver dag?
- Det er brukt **mye ressurser på å pusse opp eksisterende bygg.**

- Dersom all aktivitet skal flyttes til en sentralskole, vil foreldre få et **logistikkproblem**. Det nevnes særlig eneforsørgere og familier der den ene pendler og familier som ikke har bil.
- Det er problematisk for foreldre dersom **SFO** legges en annen plass enn ved dagens skole.
- En liten og oversiktlig skole er bedre i stand til å kunne **ivareta den enkelte elev**. Mindre grupper kan medføre en bedre tilrettelegging for elevene, og en bedre ivaretagelse av barn med spesielle behov. Bedre tilrettelegging vil forebygge et eventuelt framtidig behov for spesialundervisning.
- Elevenes **tilhørighet i lokalsamfunnet**, og det gode samarbeidet som er mellom skolen, kulturliv, kirken, frivillige organisasjoner og næringsliv
- Kort avstand til skolen er positivt for **samarbeidet mellom skolen og hjemmet**.
- De minste skolene har **gode læringsresultater**.
- Fådelte skoler er positivt ved at **elever fra ulike aldersgrupper samarbeider**.
- Sør i kommunen ligger barnehagene i tilknytning til skolene. Denne tette lokaliseringen legger til rette for **gode overganger fra barnehage til skole**.
- En nedleggelse av skoler kan føre til **raflytting**, og elever uttrykker redsel for å **miste vennene sine**.
- Raflytting -> **reduerte inntekter til kommunen, vansker for næringslivet og vansker for frivillige organisasjoner**. Lokalsamfunnet kan bli utarmet.

Oppsummerende kan man si at elever, foreldre, lærere, barnehagene og bygdeutvalg uttrykker:

1. De er fornøyde med dagens skole, og de er bekymret for å legge ned noe som fungerer godt for alle parter. Samtidig har de ikke tillit til at en ny skole vil fungere like godt eller bedre.
2. De mener at reiseavstandene ikke er akseptable og til barnets beste.
3. De uttrykker stor bekymring knyttet opp til nærmiljøet/lokalsamfunnets framtid.

Hvorfor større enheter?

- De minste skolene med få ansatte er alt for **sårbare mot fravær**. Ved sykefravær er det ofte rektor/inspektør som må gå inn for å dekke opp, noe som medfører **alt for lite tid til administrativ**, og ikke minst, **pedagogisk ledelse**.
- Det er vanskelig å drive **utviklingsarbeid** ved de minste skolene. Forskning slår fast at kvaliteten i skolen bedres gjennom en kollektiv utvikling *på* skolen. Ved små skoler er det få å spille på, og det får negative konsekvenser dersom en sentral person i utviklingsarbeidet f.eks. blir sykmeldt. Dette har vi nå erfart gjennom «Ungdomstrinn i utvikling».
- «**Skolekontoret**» består av **en person**. Dette er for sårbart, og tjenesteleder har ikke tid til å følge opp hver enkelt skole på en god nok måte. Det er i tillegg utfordrende å følge opp 4 ulike rektorer/skolekulturer
- Vi kan ikke si at skolestørrelse er avgjørende for **elevenes psykososiale arbeidsmiljø**, men et større elevmiljø vil gjøre det enklere for elevene å finne noen «som passer» for seg.

- Det er vanskelig å si noe sikkert om **læringsresultatene** dersom vi sammenligner skolene våre, da små grupper gir et statistisk usikkert tallmateriale; hver elev gir et stort prosentvis utslag. Vi ser en positiv tendens for kommunen, og Bagn skule er den skolen som inneværende år virkelig har foretatt et kvalitetsmessig løft. HEBU er den skolen som kan vise til stabilt gode resultater over tid. Det er viktig å understreke, at man ikke kan forstå en skoles resultater med bakgrunn i skolestørrelse. Her er det mange faktorer som spiller inn, da skolen er en kompleks organisasjon.
- **Kompetanse:** vi har flere elever i skolen med ulike diagnoser og store hjelpebehov. Det tar tid, og det er ressurskrevende, å bygge kompetanse hos de ansatte for å kunne ivareta disse elevene på en best mulig måte. Administrasjonen mener at vi med sammenslåing av skoler vil kunne utnytte denne kompetansen på en bedre måte. Kompetansen hos de ansatte ville slik komme **flere elever til gode**. Vi har behov for en kompetanseheving på flere av skolene våre.
- **«Smale fag»:** ved små enheter har vi ikke mulighet til å ansette lærere med faglig fordypning innen fag med et lavt årstimetall, eksempelvis musikk.
- **Forskrift til opplæringslova:** her er det spesielt viktig å merke seg § 14-3 Krav for tilsetjing og undervisning på ungdomstrinnet bokstav d: *...Ved tilsetjing for undervisning i faga norsk, matematikk eller engelsk må vedkommende likevel ha minst 60 studiepoeng relevant utdanning for faget.* Regjeringen har varslet innskjerpinger på skoleeiers muligheten til å fravike kapittel 14; Krav til kompetanse ved tilsetjing og undervisning. Slik det er i dag har skoleeier mulighet til å fravike kravet for ansatte ved skoler med ungdomstrinn, der ungdomstrinnet har færre enn 60 elever og færre enn fem lærerårsverk, og det er nødvendig å fravike kravet. I dette ligger det også et ansvar for kommunen til å definere «nødvendigheten av å fravike kravet»:
- Mangel på lærere med **språkfag:** kommunen mangler lærere med kompetanse i norsk, engelsk og tysk. Dersom vi hadde samlet elevene ville vi kunne dekt opp denne kompetansen med lærere som allerede er ansatt i kommunen.
- Det er like krav til driften av en liten skole som det er til driften av en større skole. Det vil si at de ansatte ved en liten skole får en **større arbeidsbelastning** enn ansatte ved en større skole, da det er færre å fordele oppgavene på. Den minste skolen i kommunen har i tillegg mindre ressurser til ledelse, men det settes samme krav til ledelsen av denne skolen som det gjør til ledelse av de andre skolene.
- Vi ser ikke at det er noen sammenheng mellom størrelsen på skolen og antall enkeltvedtak fattet i forbindelse med **mobbesaker/saker angående krenkende atferd**.
- Dersom vi sammenligner elevundersøkelsen og hva elevene rapporterer i sammenheng med trivsel, har vi sett en **positiv utvikling** for enkeltelever som går fra en liten skole til en større skole. Vi har også gjennomført bytte av skole for enkeltelever, fra liten til større skole, med bakgrunn i blant annet trivsel.
- **Stordriftsfordeler:** En større enhet legger bedre til rette for en fleksibel og effektiv utnyttelse av de **økonomiske ressursene**; ansatte (ordinær undervisning og spesialundervisning), materiell, bygningsmasse, skolehelsetjenesten, PPT osv.
- **Spesialundervisning:** dersom vi hadde samlet elevene ville vi lettere kunne organisere spesialundervisningen på en bedre måte. Resurser kunne slik flyttes til de lavere klassetrinnene og vi kunne jobbet forebyggende; tidlig innsats for å forebygge

behovet for spesialundervisning. I Sør- Aurdal ser vi dessverre ingen klar sammenheng mellom små elevgrupper og lavt antall elever med spesialpedagogisk hjelp.

- En nedgang i antall elever, i dagens struktur, medfører ikke at vi kan redusere tilsvarende i lærerressursene.
- Pr. i dag har vi 4 ulike skoler med 4 ulike kulturer. Én enhet vil, etter administrasjonens mening, legge forholdene bedre til rette for å kunne arbeide for en kvalitativt bedre skole. En klar langsiktig målsetning og et grundig og strukturert arbeid som følges opp av rektor/tjenesteleder og politikerne, legger grunnlaget for en positiv utvikling. Forskning som utføres innenfor «Lærende nettverk» viser så langt at suksesskriteriet for gode resultater ligger i nettopp en langsiktig og strukturert jobbing, og at skole-/ gruppestørrelse er av marginal betydning. Skolestørrelsen er slik ikke avgjørende for kvaliteten, men **en større enhet vil være mer stabil**, legge forholdene bedre til rette og gi administrasjonen og de ansatte et bedre utgangspunkt for dette arbeidet. Utfordringen hos de minste skolene ligger i få ansatte og liten tid til å følge opp målsetningene/satsingene. De ansatte innehar mange oppgaver/funksjoner, og de underviser gjerne fådelt med store variasjoner innenfor gruppa. Ved fravær har ledelsen, og de ansatte, mer enn nok med å sikre skolens daglige drift.

Til slutt ønsker administrasjonen å trekke fram et punkt som flere av høringsinstansene har kommentert, uavhengig av ønsket framtidig skolestruktur; **omdømme:** gjentatte gjennomganger av skolestruktur skaper usikkerhet blant de ansatte, og det bidrar ikke til at det er attraktivt å søke seg lærerstilling i Sør- Aurdal. Vi vil i tillegg kunne oppleve at lærere og fagarbeidere/assistenter søker seg vekk fra kommunen, og at vi slik mister verdifull kompetanse.

Vurdering av sentralskolealternativene sett opp i mot barnets beste

5. Skolestruktur

a) Det tas sikte på en sentralskolemodell der alternativene ved eksisterende skoleanlegg ved Begnadalen og Bagn vurderes opp mot en sentralskole midt i kommunen.

De tre sentralskolealternativene vurderes opp i mot:

- 1) Pedagogisk miljø
- 2) Barnas alder
- 3) Klassesammensetning, nivådeling og størrelse på skolen
- 4) Psykososialt miljø, mulighet for å kunne velge seg venner
- 5) Barnes rett til tid og mulighet for fritidsaktiviteter
- 6) Opprettholdelse av kulturell identitet
- 7) Lærernes muligheter til å gi alle elever tilpasset undervisning
- 8) Spesialpedagogisk hjelp og organisering av tilbud
- 9) Reisetid, fra elevene går ut hjemme og til skolen
- 10) Standard på vei og buss
- 11) Standard på bygg
- 12) Uteområdet

I tillegg vil alternativene vurderes opp i mot kommunens økonomiske situasjon.

Ad 1) Pedagogisk miljø

En sentralskole vil medføre at kommunens pedagogiske kompetanse blir samlet, noe som vil være en styrke for det pedagogiske miljøet. Spesialkompetanse vil blant annet komme flere elever til gode. I tillegg vil et større fagmiljø legge forholdene bedre til rette for en utvikling ved skolen, noe som i neste omgang kommer elevene til gode gjennom en kvalitativ bedre undervisning. Den nasjonale satsingen, «Ungdomstrinn i utvikling», er tuftet på tanken om å bedre elevenes læringsresultater gjennom en kollektiv utvikling på skolen. En elev skal ikke være «heldig» eller «uheldig» når det fordeles lærere; en kollektiv utvikling skal medføre en samlet bedring av det pedagogiske personalet.

Som pedagoger utvikler vi oss i samhandling med andre, og den uformelle daglige samhandlingen er også av stor betydning.

Som før nevnt er det ressurskrevende å drive utviklingsarbeid, og de minste skolene har ofte ikke ressurser eller tid til å kunne drive dette arbeidet slik de ønsker.

Ad 2) Barnas alder

Overgangen fra en liten skole til en sentralskole kan, særlig for de minste barna, virke skremmende. Som elevrådene ved skolen i Begnadalen og Hedalen uttrykker, har de i dag et trygt og godt læringsmiljø, og de sier også at det kan være vanskelig å bytte skole.

Det vises videre til høringsuttalelsen fra **barnerepresentanten**:

For elever og foreldre kan det oppleves dramatisk å miste nærskolene sine. Tanken på å skulle flyttes til en ukjent skole, hvor mye vil være nytt, kan være en stor utfordring.

Det er viktig å skape mest mulig trygghet og forutsigbarhet i en slik situasjon. Sammenslåing og sosialisering prosess må derfor planlegges på en grundig og faglig forsvarlig måte.

Erfaringsmessig tilpasser barn seg relativt raskt nye rammebetingelser, og barnerepresentanten har tillit til at skolene vil klare denne jobben. Et godt samarbeid med foreldrene vil også være viktig i denne prosessen. Foreldrenes holdninger og bidrag vil være av avgjørende betydning i det videre arbeidet.

Administrasjonen støtter barnerepresentanten i sin uttalelse, og vil legge opp til en god prosess for å sikre at overgang til en større skole blir så god som mulig for elevene, dersom kommunestyret fattet et vedtak om endring i dagens skolestruktur.

Ad 3) Klassesammensetning, nivådeling og størrelse på skolen

Alle barn har nytte av å høre til en gruppe der ikke alle «er like», og alle barn skal lære seg til å ta hensyn til hverandre; akseptere at vi er forskjellige. Dersom elevtallet blir **for** lavt, kan vi risikere at vi får grupper der dette mangfoldet ikke er til stede. De minste skolene løser dette ved å undervise fådelt, men til tross for dette har vi grupper med lave elevtall.

I Sør- Aurdal skal vi til vanlig ikke ha nivådeling, da oppl.§8-2 andre ledd slår fast at: *Til vanlig skal organiseringa ikke skje etter fagleg nivå, kjønn etter etnisk tilhør.* Ved de større skolene har man fleksibiliteten til å kunne slå sammen til større grupper for og videre opprette temagrupper, dersom man ser at noen av elevene har behov for litt ekstra hjelp i ulike tema. En sentralskole vil ha en større fleksibilitet forbundet med organisering. Et høyere elevtall vil også sikre at gruppen blir en heterogen gruppe.

Ad 4) Psykososialt miljø, mulighet for å kunne velge seg venner

Ved små skoler kan det for noen være vanskeligere å finne gode venner. Et lavt elevtall vil medføre at barn/unge har færre å velge i. Elevundersøkelsen viser ikke at elevene ved større skoler trives bedre på skolen enn de elevene som går på skoler med færre elever, men vi har i enkelttilfeller gjennomført skolebytter blant annet med bakgrunn i dette. Som før nevnt er det vanskelig å sammenligne resultater på elevundersøkelsen da lavt elevtall medfører et stort utslag i statistikken vi har tilgjengelig.

Ad 5) Barnes rett til tid og mulighet for fritidsaktiviteter

Barn skal ha tid og mulighet til å delta på fritidsaktiviteter. Flere av høringsinnspillene går direkte på dette; frykten for at barn/unge skal bruke så mye tid på skoleskyss at de ikke har hverken tid eller overskudd til å kunne delta på fritidsaktiviteter. Det er vanskelig, på et generelt grunnlag, å si hvor mye tid et barn må ha for å ha denne muligheten. Slik det er i dag er noen barn på SFO til klokka er 16.30, mens andre barn har mulighet til å gå hjem fra skolen klokka 13.35

Administrasjonen ser at det kan bli vanskeligere for foreldre, og mer slitsomt for barn/unge, dersom all aktivitet flyttes til en eventuell sentralskole. Det er naturlig å tenke at lag og foreninger gjerne vil benytte seg av nye og tilpassede lokaler, men dette er ikke lagt inn som en forutsetning i vurderingen av sentralskolealternativene.

Ad 6) Opprettholdelse av kulturell identitet

Dette punktet er i all hovedsak for å ivareta minoritetsspråklige elever. I Sør- Aurdal kommune skjer bosetting av flyktninger i Bagn sentrum.

Ad 7) Lærernes muligheter til å gi alle elever tilpasset undervisning

I Sør- Aurdal har vi, ved alle skolene, forholdsvis få elever i gruppene. I tillegg bruker vi mye ressurser til spesialundervisning, noe som også kommer de andre elevene i gruppen til gode. Går vi til større kommuner, ser vi at antall elever pr. gruppe er adskillig høyere. I Oslo er det ikke uvanlig med grupper på 28-30 elever og én lærer. I arbeidsgruppens utredning er delingstallet satt til 24 elever, noe som er 4 elever færre enn det gamle delingstallet som ble fjernet i 2004. Administrasjonen mener slik at læreren ved en eventuell sentralskole vil ha gode muligheter til å gi alle elever tilpasset undervisning.

I høringsinnspill argumenteres det med at lave elevtall pr. gruppe virker forebyggende ved at læreren da har større muligheter til å gi hver elev bedre tilpasset undervisning. Ser vi på GSI-tallene for Sør- Aurdal kommune over en 5-årsperiode, ser vi at dette dessverre ikke stemmer da vi har en økning i antall enkeltvedtak til tross for små grupper. Det er slik ingen automatikk i at små klasser gir bedre tilpasset undervisning, men færre elever i gruppene *kan* virke positivt inn dersom andre elementer er til stede.

Ad 8) Spesialpedagogisk hjelp og organisering av tilbud

Alle elever har en lovpålagt rett (Oppl § 8-2) til å tilhøre en gruppe. Geir Helgeland: «Opplæringslova kommentarutgave» s.243: *I denne sammenheng skal det legges særlig vekt på inkludering av elever som får spesialundervisning. Det må fortsatt en særskilt begrunnelse til dersom elever med lærevansker skal tas ut av de ordinære undervisningsgruppene og gis spesialundervisning enten i en særskilt gruppe eller alene. Spesialundervisning skal så langt mulig gjennomføres i ordinær undervisningsgruppe.*

Administrasjonen mener at vi med større elevgrupper har et bedre utgangspunkt i forbindelse med organiseringen av spesialundervisningen, samt en bedre utnytting av ressursene. Det ligger bedre til rette for å kunne hjelpe flere elever inne i den samme gruppen, enn det det gjør på en mindre skole der elever med vedtak om spesialundervisning for eksempel går på tre forskjellige klassetrinn.

Det bør også nevnes at det ikke er slik at kvaliteten på den spesialpedagogiske hjelpen er et resultat av størrelsen på skolen. I denne forbindelse ønsker vi å trekke fram Begnadalen skole, som til tross for et lavt elevtall, har organisert den spesialpedagogiske hjelpen på en god og fleksibel måte.

Mange av elevene i kommunen som har vedtak om spesialpedagogisk hjelp, har en sakkyndig vurdering som anbefaler at hjelpen gis i liten gruppe. Ved en større skole ligger det bedre til rette for å kunne hjelpe elevene i en liten gruppe, ved at det sannsynligvis er flere elever som trenger hjelp og støtte til det samme.

Ad 9) Reisetid, fra elevene går ut hjemme og til skolen

Sentralskole på Bagn: Dersom vi tar utgangspunkt i tilbakemeldingene fra fylkeskommunen, kan vi regne 1 time og 10 minutter én vei for de elevene i Hedalen som bor lengst mot fylkesgrensen. Dette er ren «kjøretid», og det er da ikke medregnet tiden det tar å gå til nærmeste holdeplass og ventetiden. I veileder fra Kirke- og undervisningsdepartementet ble følgende «akseptabel» tid (reisetid+gangtid+ventetid én vei) anbefalt:

- 1.-3.klasse: inntil 45 minutter
- 4.-6.klasse: inntil 60 minutter
- 7.-9.klasse: inntil 75 minutter

Disse anbefalingene er trukket tilbake, og Barneombudet uttaler følgende: *reisetid som overstiger det som i sin tid ble anbefalt, vil etter vår mening være i strid med hva som er det beste for barnet. Særlig gjelder dette for de yngste elevene og funksjonshemmede elever.*

Ut i fra dette konkluderer administrasjonen med at sentralskolealternativet på Bagn ikke gir elevene fra Hedalen en akseptabel reisetid. Administrasjonen har i tillegg vært i kontakt med jurist hos opplandstrafikk for å forhøre seg angående skoleskyssen i andre opplandskommuner. Han hadde ikke eksempler på andre kommuner der elever hadde kjøretid over 1 time en veg, og han anbefalte ikke å legge opp til en struktur der elever får kjøretid opp mot 2 timer og 20 minutter pr .dag.

Sentralskole i Garthus:

Dersom det legges opp til en samling av alle elever på en sentralskole i Garthus, viser busstabeller at de som bor lengst unna i Reinli vil få en reisetid på 40 minutter; regnet fra Stavedalen og til bussholdeplassen som heter Garthus. Det er da ikke medregnet gangtid og ventetid.

Sentralskole i Begnadalen

Det er 24 minutter fra Bagn til Begnadalen skole. Legger vi på reisetiden fra Stavedalen til Bagn, 20 minutter, vil vi få en reisetid på 44 minutter. Det er da ikke medregnet gangtid og ventetid.

Tallene er framskaffet ut i fra rutetabellene som foreligger for dagens skoleskyss. Dersom vi skal følge anbefalingene fra barneombudet, medfører reisetiden fra Reinli til Begnadalen at sentralskolealternativet i tilknytning til Begnadalen skole også må forkastes.

Ad 10) Standard på vei og buss

Ingen av sentralskolealternativene medfører skoleskyss på veier der det ikke går bussruter pr. i dag. Veistrekningen fra Bagn til Begnadalen har høy standard, men standarden er lavere på strekningen Hedalen-Begnadalen og strekningen Stavedalen-Bagn. Begge disse veistrekningene er bratte og svingete. Det er allerede transport av elever på strekningen Stavedalen-Bagn.

Vi mener ikke at det er standarden på buss og vei som gjør det vanskelig å få til en sentralskole i kommunen.

Ad 11) Standard på bygg

Kommunen har, i tilknytning til EPC-prosjektet, brukt en del ressurser på å oppgradere skolebyggene. I tillegg har Hedalen skoles venner lagt ned mange dugnadstimer for å vedlikeholde og oppgradere Hedalen barne- og ungdomsskole.

Det ble utført en gjennomgang av alle skolebygg i forbindelse med utarbeidelsen av kommunens vedlikeholdsplan. Ved Bagn skule har eksternt konsulentfirma utarbeidet en tilstandsrapport.

I den økonomiske oversikten (vedlagt) er det satt inn en økning eller reduksjon i utgiftsnivået sett opp i mot dagnes struktur i forbindelse med drift og vedlikehold samt universell utforming av bygg. Alle kommunens skolebygg har behov for en oppgradering, da spesielt sett opp i mot kravet om universell utforming.

I et nytt bygg vil slike krav ivaretas.

Alle sentralskolealternativene vil ivareta barnets beste sett opp i mot skolebyggene i dagens struktur.

Ad 12) Uteområdet

Sentralskole Bagn: her er skolens uteområde tenkt i sammenheng med eksisterende uteområde og utbyggingen av Fossvangområdet. Sentralskolen vil slik få tilgang til et flott og variert område, men kort avstand til fotballbane, aktivitetsløype, skøytebane, volleyballbane, idrettshall og svømmehall. Bagn Idrettslag har gitt uttrykk for at de ønsker å videreutvikle Fossvangområdet uavhengig av vedtak 19. mars.

Sentralskole Garthus: Det er ikke lagt konkrete planer for utearealet i Garthus, men alt må bygges opp fra grunnen av. Bagn Idrettslag er ikke interessert i å bidra med utbygging av dette området.

Sentralskole Begnadalen: I Begnadalen er det en utfordring forbundet med areal.

Administrasjonen vil, etter denne gjennomgangen av punkt 1 til 12, konkludere med følgende:

Vi mener at tanken om å samle alle kommunens barn og unge i en sentralskole vil være forenlig med hensynet til barnets beste. Samtidig er det sentralskolen som medfører

muligheter for den største økonomiske innsparingen forbundet med drift, dersom vi ser bort i fra kostnader forbundet med store investeringer. Dessverre er det slik at kommunens geografi setter begrensinger for valget av lokalisering. En sentralskole på Bagn vil ikke gi akseptabel reisetid for de minste barna fra Hedalen, og en sentralskole i Begnadalen vil ikke gi akseptabel reisetid for de minste barna fra Reinli.

Utgangspunktet for denne gjennomgangen av skole var kommunens økonomi. Er kommunen i stand til å gjennomføre en så stor investering som en sentralskole vil kreve?

Økonomi i forhold til sentralskolealternativene

Vedtatt økonomiplan tar høyde for kapitalkostnader til følgende investeringer knyttet til skolesektorens funksjoner:

Prosjekt	Investering
Svømmehall/kulturbygg	kr 75 000 000
Kommunal andel idrettshall	kr 15 000 000
Rehabilitering Bagn skule	kr 8 075 000
Begnadalen skole (vedlikeholdsplan)	kr 1 375 000
Hedalen skole (vedlikeholdsplan)	kr 810 000

Etter at økonomiplanen ble vedtatt i desember er det kommet nye prognoser for økonomiutviklingen i kommunesektoren. Ved å legge oppdaterte tall for skatteinntang og befolkningsutvikling til grunn for beregning av inntektsrammene framover, får vi en betydelig reduksjon i netto driftsresultat i økonomiplanperioden. Med disse forutsetningene som grunnlag, vil netto driftsresultat i 2018 være kr. 4.094.000.

I forhold til sentralskolealternativene vil disse gi følgende resultatutvikling:

Netto driftsresultat 2018**4 094 000**Sentralskole Garthus:

Økt låneopptak	114 799 000	
Netto drift og vedlikehold		-1 266 000
Netto skoleskyss		1 599 000
Netto bemanning		-6 480 000
korrigerings, allerede lagt inn i økonomiplan		3 000 000
Avdrag nye lån		2 869 975
Renter nye lån		5 165 955

Netto driftsresultat Garthus:**-794 930**Sentralskole Bagn:

Økt låneopptak	20 938 000	
Leie idrettshall		800 000
Netto drift og vedlikehold		-1 420 000
Netto skoleskyss		1 277 000
Netto bemanning		-6 480 000
korrigerings, allerede lagt inn i økonomiplan		3 000 000
Avdrag nye lån		523 450
Renter nye lån		942 210

Netto driftsresultat Bagn:**5 451 340**Sentralskole Begnadalen:

Økt låneopptak	84 094 000	
Netto drift og vedlikehold		-122 000
Netto skoleskyss		2 306 000
Netto bemanning		-6 480 000
korrigerings, allerede lagt inn i økonomiplan		3 000 000
Avdrag nye lån		2 102 350
Renter nye lån		3 784 230

Netto driftsresultat Begnadalen:**-496 580**

Alternativet med sentralskole i Garthus vil gi et negativt netto driftsresultat på 0,8 mill. kr., og da er alle eiendomsskatteinntekter tatt inn i driften.

Alternativet med sentralskole i Bagn vil gi et positivt netto driftsresultat på 5,5 mill. kr., og det vil da fortsatt være mulig å avsette deler av eiendomsskatteinntektene til disposisjonsfond.

Alternativet med sentralskole i Begnadalen vil gi et negativt netto driftsresultat på 0,5 mill. kr., og da er alle eiendomsskatteinntekter tatt inn i driften.

Kretsgrenser:

Det henvises her til Rundskriv Udir-2-2012.

Opplæringslovens § 8-1 første ledd andre punktum:

Grunnskoleelevene har rett til å gå på den skolen som ligg nærast eller ved den skolen i nærmiljøet som dei soknar til. Kommunen kan gi forskrifter om kva for skole dei ulike områda i kommunen soknar til.

Første punktum i § 8-1 første ledd understreker nærskoleprinsippet. Det betyr at grunnskoleelever skal ha rett til å gå på den skolen som ligger nærmest eller den skolen i nærmiljøet som de sokner til. Annet punktum gjelder for saksbehandlingen, og det legges her til rette for at kommunen kan gi kommunale forskrifter om hvilke skoler de ulike områdene i kommunen skal sokne til.

De kommunale skolekretsgrensene skal gi forutsigbarhet for kommunens innbyggere, men det er opp til kommunen å velge om det skal utarbeides skolekretsgrenser.

Kommunale vedtak om endring av skolestruktur, for eksempel om nedleggelse av en skole, er ikke enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Saksbehandlingen i kommuner som har gitt forskrifter om skolekretsgrenser:

For kommuner som har gitt forskrifter om skolekretsgrenser må det i tillegg til vedtak om nedleggelse også skje en etterfølgende endring av forskriftene om skolekretsgrensene.

Kommunen kan velge mellom to framgangsmåter:

- 1) Nedleggelse og forskriftsendring som to separate saker
- 2) Nedleggelse og forskriftsendring som én og samme sak

Sivilombudsmannen:

I flere klager på skolenedleggelse var det et fellestrekk at forholdet til saksbehandlingsreglene for forskrifter i forvaltningsloven var berørt. Det viste seg også at landets fylkesmenn praktiserte regelverket forskjellig. Sivilombudsmannen la derfor, 23.juni 2010 (sak 201/868), fram en sak for kunnskapsdepartementet der han ønsket en klargjøring rundt disse forholdene.

Kunnskapsdepartementet svarte slik:

.....Det er imidlertid opp til den enkelte kommunen og de konkrete omstendigheter om en kommune velger å behandle beslutningen om skolenedleggelse og endringen av forskriften om skolekretsgrenser adskilt eller i samme sak. I sistnevnte tilfelle kan for eksempel kommunen sende de to sakene på høring under ett. En slik valgmulighet for kommunen er i tråd med prinsippet om kommunal handlefrihet. Det kan tenkes enkelte tilfeller der beslutningen om å nedlegge skolen kan være utformet slik at den i realiteten også tar stilling til det som forskriften skal regulere, dvs. skolekretsgrensene. I disse tilfellene ser vi det som naturlig å betrakte skolenedleggelsen og forskriftsendringen som en og samme sak og at den må følge saksbehandlingsreglene for forskrifter i forvaltningslovens kap. VII.....

Administrasjonen tolker denne uttalelsen dit hen at et vedtak om en eventuell *sentralskole* samtidig er et vedtak om endring av kommunens skolekretsgrenser. I behandlingen av saken er saksbehandlingsreglene som er angitt i forvaltningslovens kap. VII fulgt, og «beslutningen om å nedlegge skolen kan være utformet slik at den i realiteten også tar stilling til det som forskriften skal regulere, dvs. skolekretsgrensene.»

Dersom kommunestyret vedtar andre strukturendringer, må ny forskrift om skolekretsgrenser ut på høring og saken behandles etter de saksbehandlingsreglene som er angitt i forvaltningslovens kapittel VII om forskrift. Høringsfristen i slike saker er 2 mnd.

Andre mulige strukturendringer:

I kommunestyret 19.juni ble det lagt fram en internt utarbeidet rapport der ulike strukturendringer, i tillegg til sentralskolealternativet, ble belyst. Som nevnt fattet kommunestyret i dette møtet følgende vedtak: *«Det tas sikte på en sentralskolemodell der alternativene ved eksisterende skoleanlegg ved Begnadalen og Bagn vurderes opp mot en sentralskole midt i kommunen.»*

Utredningen av sentralskolealternativene viser at reisevei og økonomi vanskeliggjør å samle alle kommunens elever på én skole, og administrasjonen vil derfor tillate seg å vurdere to alternativer som *kan* samle flere av kommunens elever samt ivareta barnets beste. I tillegg ønsker vi å kommentere alternativet ungdomstrinnet i Hedalen overføres til SAUS.

- 1) Elevene ved Begnadalen skole og elevene ved Hedalen barne- og ungdomsskole samles i Begnadalen eller i Hedalen.
- 2) Elevene ved Begnadalen skole overføres til Bagn så fort Fossvangområdet er ferdig utbygd. Foreldre som mener at deres barn får uakseptabel lang skolevei kan søke kommunen om å få HEBU som sin nærskole.
- 3) Ungdomstrinnet ved HEBU overføres til SAUS.

Ad1)

- Begge skolene har bokmål som sitt hovedmål.
- Elevene får en akseptabel reisetid.
- Vi får et større elevmiljø og et bredere fagmiljø for elevene fra Begnadalen og Hedalen.
- Det vil ikke skape mye lengre avstand mellom skolen og hjemmet med tanke på fritidsaktiviteter.
- En sammenslåing sør i kommunen vil vanskeliggjøre et eventuelt framtidig samarbeid med Ringerike, da vi ikke vil ha bygningsmessig kapasitet til å ta i mot elever fra Nes.
- Det vil kunne virke samlende for den sørlige delen av kommunen.
- Det vil kunne virke splittende for kommunen sett i sin helhet.
- Vi vil svekke kommunesenteret med en slik løsning, da elevtallet ved SAUS reduseres.
- Begnadalen skole har ikke plass til både barnetrinnet og ungdomstrinnet. Dette medfører at ungdomstrinnet ved HEBU må overføres til SAUS dersom elevene i den sørlige delen av kommunen skal samles i eksisterende bygningsmasse i Begnadalen. Vi har tidligere kommentert at dette medfører en lang skolevei.
- HEBU har, ut i fra romoversikt, plass til både barnetrinnet og ungdomstrinnet, men vi har et kapasitetsproblem opp i mot grupperom, arbeidsrom og møterom. Grupperom er pr. i dag plassert «inne i» klasserommene, og disse må fjernes dersom kapasiteten skal være stor nok for alle elevene fra Begnadalen og Hedalen.
- Økonomisk sett vil dette være den mest gunstige løsningen.

Ad2)

- Dersom elevene fra Begnadalen skal overføres til Bagn, vil vi kunne få klassedeling forbundet med ulikt hovedmål samt antall elever pr. klassetrinn. Dette vil komme elevene som i dag sokner til Bagn skule til gode, ved at gruppestørrelsen reduseres. Vi

vil slik prioritere å bruke ressursene på en måte som kommer flere elever til gode enn det vi gjør ved dagens struktur. Det må i tillegg gjennomføres en folkeavstemning for å avgjøre den nye skolens hovedmål, og de som skal tilhøre den nye skolekretsen er da stemmeberettiget.

Forskrift til opplæringslova Kapittel 9. **Rådgivande folkerøysting om målform i grunnskolen**

§ 9-2. Røysterett: *Røysterett har alle som bur i det området som soknar til skolen etter opplæringslova § 8-1, og som den 30. dagen før røystemøtet står innførte i folkeregisteret som busette i kommunen, og seinast i det året folkerøystinga blir halden, vil ha fylt 18 år. Røysterett har òg foreldre/forsytarar til barn på barnetrinnet ved skolen, og foreldre/forsytarar som har barn som er innskrivne der for å ta til på første trinnet, utan omsyn til bustad eller statsborgarskap. Krav om å kome med som røystefør forelder/forsytar må vere levert eller framsett for kommunen seinast tre veker etter den første kunngjeringa om røysting.*

- **Målformer i grunnskolen:** Oppl.§ 2-5 femte ledd:
Elevar som blir overførte til ein ny skole med eit anna hovudmål enn det dei har hatt på årstrinna 1-4, har framleis rett til skriftleg opplæring på det opphavlege hovudmålet. Dei har rett til norskundervisning i eiga gruppe, uavhengig av kor mange dei er.
Dette medfører at elever fra 5.-7.klasse ved Begnadalen skole i utgangspunktet kun har rett til egen gruppe i norsk, men videre kan bestemmelsen i 4.ledd komme til nytte dersom flere av elevene ved Bagn skule ønsker skriftlig opplæring i bokmål. *Når minst ti elevar på eitt av årstrinna 1-7 i ein kommune ønskjer skriftleg opplæring på eit anna hovudmål enn det kommunen har vedteke, har dei rett til å tilhøre ei eiga elevgruppe. Retten gjeld så lenge det er minst seks elevar igjen i denne gruppa.* I Geir Helgeland «Opplæringslova, kommentarutgave», vises det til at det kan tillates en viss blanding av elever fra målformgruppen med andre elever. Særlig kan dette forsvares i fag som kunst og håndverk, musikk, kroppsøving og mat og helse. (Praktisk-estetiske fag)
- Vi får et større elevmiljø og et bredere fagmiljø både for elevene på Bagn skule og for elevene fra Begnadalen.
- Det vil kunne legges til rette for en bedre overgang mellom barnetrinn og ungdomstrinn for elevene fra Begnadalen, sett opp i mot dagens praksis.
- Vi vil styrke kommunesenteret.
- Elevene fra Begnadalen vil få kort vei til Fossvangområdet, kulturhuset og bassenget.
- Kjøretiden vil være akseptabel for de fleste elevene, og noen av elevene vil faktisk få kortere reisetid sett opp i mot dagens skysstordning i Begnadalen. E-16 fra Begnadalen til Bagn holder en høy standard.
- For de elevene som får uakseptabel lang reisetid, kan det være en mulighet å søke om å få HEBU som sin nærskole.
- Det kan bli et logistikkproblem for foreldre fra Begnadalen som skal hente på SFO.
- Vi vil fremdeles ha kapasitet sør i kommunen ved et eventuelt framtidig samarbeid med Ringerike.
- Denne løsningen vil ikke medføre en reduksjon i antall årsverk, men vi vil måtte se på den samlede ressursbruken i kommunen for å sikre ressurser til Bagn skule. Les: gjennomgang ved SAUS og HEBU.
- Det vil kunne virke splittende for kommunen sett i sin helhet Vi står ovenfor en spennende prosess i forbindelse med Fossvangområdet og den påfølgende styrkingen av kommunesenteret. Administrasjonen håper at denne prosessen vil virke samlende for kommunens innbyggere, og at eierforholdet til prosessen vil styrkes for flere av kommunens innbyggere dersom det fattes et vedtak om at elevene som sokner til Begnadalen skole overføres til Bagn skule.

Administrasjonen mener at det generelt sett kan være til barnets beste å legge til rette for at elevene får delta i et større sosialt miljø og at de ansatte får være en del av et større fagmiljø. Det er krevende, både for rektor og de ansatte, når skolen blir så liten som det Begnadalen skole er pr. i dag. Det vil også kunne være en utfordring for elevene å finne venner når det sosiale miljøet blir så lite. Vi mener også at elevene fra Begnadalen vil få stor glede av lokalitetene som er planlagt bygd og utviklet på Fossvangområdet, og at det slik sett er en større gevinst for elevene fra Begnadalen med en overføring til Bagn enn det vil være ved en overføring til Hedalen.

Overgangen fra en liten skole til en større skole må planlegges godt, og det må være en god prosess i forkant både for elevene, foreldrene og de ansatte. Vi anbefaler ikke å gjennomføre midlertidige endringer før utbyggingen av Fossvangområdet er ferdig, da midlertidige endringer vil medføre en økt belastning for elevene.

Ad3)

- Elevene fra Hedalen og på SAUS vil bli en del av et større ungdomsmiljø.
- Ved SAUS har elevene tilbud om motorgruppe; praktiske aktiviteter.
- Det vil virke samlende for hele kommunen dersom alle kommunens ungdomsskoleelever samles.
- Det vil legges til rette for at elevene opparbeider seg et større sosialt nettverk før overgangen til videregående.
- For en god del elever representerer overgangen til ny skole en positiv «ny start».
- For elever med store spesielle behov kan en slik overgang være vanskelig. Dette kan løses ved at personell følger over.
- Skolen i Hedalen vil få et snevrere fagmiljø.
- Ungdomsskoleelevene fra Hedalen vil bli en del av et større fagmiljø.
- Denne strukturendringen vil være med på å styrke kommunesenteret.
- En overføring av ungdomsskoleelevene fra Hedalen til SAUS vil legge forholdene bedre til rette for et langsiktig og målrettet arbeid for å bedre kvaliteten. Vi vil få en større stabilitet, samt en felles kultur for alle kommunens ungdomsskoleelever.
- Elevtallet ved SAUS økes uten at det må settes inn ekstra ressurser; en bedre ressursutnyttelse.
- En overføring av ungdomstrinnet fra Hedalen til SAUS vil medføre en innsparing av ressurser som i dag blir brukt til ordinær undervisning for ungdomstrinnet i Hedalen. I følge GSI er det inneværende skoleår brukt 3,75 årsverk til ordinær undervisning og 0,4 årsverk til inspektør. Dette medfører en innsparing på ca. 2,2 millioner kroner.
- Elevene som bor lengst sør og lengst nord i Hedalen vil få en reisetid på ca. 1 time og 10 minutter én vei.

Barnets beste skal alltid vurderes i saker forbundet med endringer i skolestruktur.

Ungdomstrinnet i Hedalen består av få elever, og det er få lærere som underviser på ungdomstrinnet. Dersom vi ser på prognosen for elevtallsutviklingen laget på bakgrunn av fødselstall, ser vi at det skoleåret 2019/2020 kun vil være 15 elever ved ungdomstrinnet i Hedalen. Antall årsverk bundet opp i mot ungdomstrinnet må følgelig også reduseres. Hvor lett vil det være å få gode pedagoger til å arbeide på en så liten ungdomsskole med et så lite fagmiljø? Vil det *da* være til barnets beste og fortsatt gå 1. til 10.klasse i Hedalen, eller vil da fordelene ved å overføres til SAUS veie opp i mot ulempene som økt reisetid medfører? Vi bruker inneværende skoleår ca. 2,2 millioner kroner i lønnsmidler til ungdomstrinnet i Hedalen. Dersom vi ser denne ressursbruken opp i mot vårt ønske om og for eksempel kunne sette inn ressurser på de laveste klassetrinnene for å kunne forebygge et behov for spesialundervisning, er dette da til det beste for barna i Sør- Aurdal? Er det til det beste for

barna i Sør- Aurdal at ungdomstrinnet i Hedalen prioriteres sett opp i mot et «likeverdig opplæringsstilbud»?

Ungdomstrinnet i Hedalen kan vise til stabilt gode resultater på standpunktkarakterer og eksamenskarakterer. Det kommer heller ikke fram på elevundersøkelsen at elevene i Hedalen trives dårligere på skolen enn elevene på for eksempel SAUS, og det fattes ikke flere enkeltvedtak opp i mot mobbing og krenkende atferd i Hedalen enn ved andre skoler.

Vi kan med dette konkludere med at reisetid, standpunktkarakterer, eksamenskarakterer og elevundersøkelsen tilsier at det *så langt* er det beste for ungdomsskoleelevene i Hedalen å få fullføre grunnskolen i Hedalen.

Det finnes dessverre ingen «fasitsvar» som sier at det for all framtid vil være til barnets beste å gå på ungdomstrinnet i Hedalen. Faktorer som elevtall, elevenes psykososiale arbeidsmiljø og skolens faglige kompetanse vil kreve at ungdomstrinnet i Hedalen kontinuerlig vurderes.

Økonomi i forhold til «Sør- Aurdal barneskole»

	Kommentar/ forutsetning lagt til grunn	Sum	
		Investering	Drift
Bygningsmasse:			
Kulturbygg	Kulturbygget bygges på Fossvang som vedtatt. Dette bygget til 75 mill kr inkl. mva inneholder 25 m svømmehall, auditorium (180 plasser), kjøkken, kafeteria og flere grupperom og klasserom som kan brukes på dagtid av skolen, på ettermiddagstid av kulturskole og på kveldstid av ulike organisasjoner. Av dette arealet beregner vi at 550 m ² kan regnes som skolebygg.	75 000 000	
Flerbrukshall	Kommunens økonomiske bidrag er her som vedtatt.	15 000 000	
Oppgradering, Bagn skule	Ventilasjon, toalett m.m.	10 000 000	
Idrettshall	Årlig leie til idrettslaget for bruk til kroppsøving		800 000
Universell utforming:			
Bagn skule	2052 kvm*600	1 231 000	
Kulturbygg		0	
SAUS	1768 kvm*600	1 061 000	
Begnadalen skule	2180kvm*600	-1 308 000	
HEBU	2402 kvm*600	1 441 000	
Brannvern:			
Bagn skule		144 000	
Kulturbygg		0	
SAUS		0	
Begnadalen skule		-470 000	
HEBU		168 000	

Drift og vedlikehold:			
Kulturbygg	2500*525		1 313 000
SAUS	Ingen økning i forhold til dagens nivå		0
Begnadalen skole	2180 kvm * 525 kr	0	-1 145 000
HEBU		0	0
C-blokka	1412 kvm * 525 kr	0	-741 000
Infrastruktur:			
Vann, avløp og strøm	Her ligger det inne 4 000 000 i vedtatt økonomisk ramme for kulturbygget.	0	
Tomt	Kjøp av tilleggsareal	1 200 000	
Reguleringsplan	Kulturbygget kan bygges med hjemmel i gjeldende reguleringsplan. Området må reguleres med tanke på bygging av flerbrukshall. Kommunen må hente inn ekstern bistand, og prosessen vil kunne ta ett år.	400 000	
Skoleskyss:			
Utgifter dagens struktur			-1 683 000
Utgifter ny struktur	(Elevtall 2018)		1 903 000
Bemannings:			
Utgifter dagens struktur	49*540 000		-26 460 000
Utgifter ny struktur	Samme ressursbehov som i dagens struktur		26 460 000
Totalt:		103 867 000	447 000
Fratrukket mva		83 093 600	
Tilskudd	Statlig tilskudd, svømmehall	-10 500 000	
Avdrag	Avdragstid 40 år	72 593 600	1 814 840
Renter	4,50 %	72 593 600	3 266 712
Årlige driftskostnader			5 528 552

Sør-Aurdal barneskole

Økt låneopptak	4 634 000
Leie idrettshall	800 000
Netto drift og vedlikehold	-573 000
Netto skoleskys	220 000
Netto bemanning	-
korrigerer, allerede lagt inn i økonomiplan	3 000 000
Avdrag nye lån	115 850
Renter nye lån	208 530

Netto driftsresultat Sør-Aurdal barneskole **322 620**

Ut fra de forutsetninger som er lagt til grunn over, vil løsningen med å overføre elevene fra Begnadalen til Bagn gi et positivt resultat på kort sikt med 0,3 mill. kr. Dette betinger at det gjøres tilpasninger i vedtatte prosjekter knyttet til Fossvangområdet, slik at skolens funksjoner og behov dekkes av de investeringsrammene som allerede ligger i økonomiplanen. Samtidig må det forventes at de totale personalressursene ikke økes sett opp i mot dagens situasjon; 49 årsverk

På lengre sikt vil en optimalisering av ressursbruken ved Sør-Aurdal barneskole og SAUS sees under ett, og forventes å gi en effektivitetsgevinst. Det skal i tillegg vurderes en overføring av ressurser fra HEBU ved at et synkende elevtall muliggjør en meir utstrakt bruk av fådeling.

Konklusjon:

Ut fra en samlet vurdering av de utredningene som foreligger om sentralskolealternativer, høringsinnspill og de drøftinger som foreligger i denne saken, vil ikke rådmannen anbefale en ren sentralskolemodell for Sør-Aurdal.

Likevel bør det tilstrebes å organisere skolen i Sør-Aurdal på en framtidsrettet og solid måte. Etter rådmannens mening er det viktig å finne en kombinasjon som ivaretar både hensynet til barna og økonomien i et langsiktig perspektiv.

Hensynet til barna kan ivaretas ved å sørge for akseptable reisetider for alle, samtidig som hensynet til miljø, kvalitet og effektiv organisering ivaretas.

I et samfunnsmessig perspektiv er det nødvendig å sikre utviklingen av et sterkest mulig kommunesenter, der utviklingen av skolen og tilhørende funksjoner anses som viktig for folk flest – jfr. også hovedmålsettingen i kommuneplanens samfunnsdel:

HOVEDMÅLSETTING

I samarbeid med næringsliv, frivillige lag, organisasjoner o.l. skal Sør- Aurdal kommune videreutvikle et allsidig kultur- og idrettsliv og sine lokalsamfunn med Bagn som det funksjonelle kommunesenteret.

Med de tilgjengelige ressurser skal kommunen gi det eksisterende næringsliv så gode rammebetingelser som mulig, samtidig som det samarbeides på alle plan (fylke, region) for å stimulere til utvidelser og nyetableringer.

Arbeid, bolig, kultur og tjenestetilbud vil fortsatt være de viktigste forutsetningene for trivsel i Sør-Aurdal. Folk må i størst mulig grad få bo der de vil, og være sikre på at kommunal service når fram uavhengig av bosted, kjønn og alder. Kommunesenteret skal ha sentrale funksjoner, med livskraftige bygder med mest mulig service også lokalt.

Ut fra dette ligger det best til rette for å samle elevene fra Begnadalen og Bagn i Bagn, med en best mulig utnyttelse av eksisterende og planlagt bygningsmasse, og videreutvikle HEBU i sin nåværende form – evt. med en styrking gjennom et framtidig samarbeid om elever fra Nes.

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Det opprettes ingen sentralskole i Sør- Aurdal. Sentralskoletanken forkastes med bakgrunn i reiseavstander og økonomi.
2. Hedalen barne- og ungdomsskole fortsetter som i dag, men det skal tas en gjennomgang av ressursbruken ved skolen slik at kostnader pr. elev reduseres. Der det er forsvarlig skal antall elever pr. gruppe økes; en mer utstrakt bruk av fådelt undervisning.
Opprettholdelse av ungdomstrinnet skal fortløpende vurderes opp i mot:
  - a. Elevenes psykososiale arbeidsmiljø
  - b. Skolens faglige kompetanse
  - c. Forsvarlig elevtall
3. Det gis klarsignal til å opprette en samarbeidsavtale med Ringerike der målet er å øke elevgrunnet i Hedalen.
4. Begnadalen skole legges ned fra høsten 2018, og elevene overføres til Bagn skule. Bagn skule bytter navn til Sør- Aurdal barneskole. Det gjennomføres ikke midlertidige endringer i påvente av denne strukturendringen.
5. Det skal tas en helhetlig vurdering av Fossvangområdet for å sikre at bygningsmassen utnyttes på en kostnadseffektiv måte sett opp i mot økningen i elevtallet på Bagn fra 2018. I dette ligger det også en revurdering av innholdet i vedtatt svømmehall/kulturhus, samt alternativ for tilsagnet om kommunalt bidrag til idrettshall.
6. Foreldre fra Begnadalen som mener at deres barn får uforholdsmessig lang reisevei til Bagn, kan søke administrasjonen om at deres barn får Hedalen barne- og ungdomsskole som sin nærskole. Behandlingen av slike saker er å betrakte som et enkeltvedtak, og det skal i hver enkelt sak tas hensyn til barnets beste og kommunens samlede økonomi.
7. Administrasjonen utformer forslag til forskrift om skolekretsgrenser ut i fra kommunestyrets vedtak, og sender forskrift ut på høring til involverte parter. Frist for innspill: 22.mai. Forskrift behandles i kommunestyret 18.juni.

Rett utskrift:
